

Redaktør: Mgr. Irgens. Medarbeidere: Mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontor eller direkte, skriftlig- i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt. for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. ihende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften.

„St. Olav“'s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743 Redaktøren privat 14161 Redaksjonssekretæren fru Vanberg privat 30487 — „St. Olav“'s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 I, åpent torsdage fra 10-2 og 4-7. Lørdager fra 10-1. De øvrige dage fra kl. 10-4 Utbetalinger kun tirsdag kl. 3-4.

INNHold: Den hellige Josef. — Rett og makt. — Pater Albert Lagrange. O. P. — Bibelen i alle katolske hjem. «Luxemburger Wort» jubilerer. — Landsmøtet i Oslo. — Fru Elise Einarsen. — Ord! — Herhjemme. — - og derute.

Den hellige Josef.

Av pater A. M. Alby, O. P.

(Efter «Le Rosaire de la Vierge»).

Den hellige Josef er den store skjulte — og ofte glemte. Hvorfor? Fordi han hadde sitt liv i ham som menneskene glemmer så fortvilende lett vint og fort: i Gud. Og så skjult, så gjemt har dette den hl. Josefs liv vært at det også en tid så ut som Kirken selv hadde glemte ham. Vel undervurderte de første kristne århundrer ikke hans storhet, men det varte nokså lenge før liturgien fant uttrykk for denne storhet.

Er den hellige Josef da virkelig så stor?

Ja — overmenneskelig stor! Teologien har vel ennå ikke erklært ham å være den første blandt den himmelske helgenskare, men det vil antagelig skje. Skjønt — hvad vil det si igrunnen å være «den første» i himmerike? Gjelder våre matematiske regler ikke såre litet der? Iallfall er det sikkert at de kommer sørgelig tilkort, hvis vi med dem vil måle den hellige Josefs storhet.

Ti den er forankret helt skjult i det åndelige livs dybde, og kan således ikke som erkeengelen Mikael måle sig efter de legioner av engler, de milliarder av salige ånder som denne med ett eneste ord kan kalle til sin tjeneste. Heller ikke kan den som Johannes Døperens måle sig efter en maktfull forkynnelse, som overstiger alle profeter og som har den ufattelige ære å være blitt betegnet som Guds egen røst der bereder veien for Guds sønn. Og heller ikke kan den måle sig efter St. Peter, innehaveren av den ophøiede verdighet som Kirkens grunnvoll og øverste leder, alle presters og lægfolks far hvis grav er verdens åndelige midtpunkt.

Nei, den hl. Josefs storhet er løst fra alt synlig. Han er ikke den verdensomfattende Kirkes overhode, men dens vernehelgen — dens åndelige far. Hans storhet ligger i det indre liv og kan

kun søkes der, ikke finnes utenfra. Den ses og fornemmes kun helt ut av dem som har fått evnen til å trenge gjennom tingenes skall inn til åndens kjerne, gjennom det tilsynelatende inn til realiteten, gjennom lignelsene og tegnene frem til det essensielle. Ti den hl. Josef hører hjemme i mysteriet — hans liv var i mystikken, og tausheten er hans element. Vi vet om hans yrke og hvorledes han oprettholdt hjemmet i Nazareth som den hl. families overhode og beskytter og som sådan blev æret av Jesusbarnet i lydighet og underdanighet — men vi vet ikke om et eneste ord han har talt. Den hellige skrift citerer ham ikke noe steds. Så taus som han, er ingen helgen — men det er ikke fordi han intet har å si. Tvertom — vi har lov til å tro at hans ord har hatt vekt når han talte, men at hans sinn var så knyttet til samværet i det usynlige med Gud og alle hans engler at all menneskelig tale syntes ham fåfengt og overflødig utenfor kretsen av de aller nærmeste. Hans gjerning faller i Kristusbarnets opvekstperiode, hvor der også er stillhet om verdensfrelseren selv. Under hjemmets tak skjer en utvikling som der aldri hverken før eller senere er skjedd maken til noe steds på jordkloden — er det da, noe under at livets rikdom i dette hjem er så overveldende at mennesker ikke tåler å se det eller høre det?

Det mystiske liv i Gud og Gud i det mystiske liv — dette er hellighet, og det menneskelige liv blir hellig og fullkomment i samme grad som mennesket overgir sin vilje og sin bevissthet til Guds livgivende, livførende og livbevarende kraft. Dette kunde St. Josef — det var Guds egen ånd som helt gjennemtrenget ham, godhetens og sannhetens ånd og kraft. Men dette er også årsaken til at han blir usynlig for oss — som Moses blev usyn-

lig for folket, da han nærmet sig Gud på det hellige bjerg. Lyn og torden skjulte ham, men St. Josef forsvinner bak et åndelig slør — hinsides all vår naturlige fatteevne. Uten tegn og undere lever han et tilsynelatende almindelig menneskeliv. Ja, la oss gjøre det tankeeksperiment at Josef hadde levet i våre dager og en reporter hadde opsøkt ham fordi det hadde utspreddt sig det rykte at der foregikk merkelige ting i denne tømmermanns hjem, og denne altså måtte være et utmerket intervjuobjekt — vilde da ikke journalisten efter ganske kort tids forløp hadde måttet opgi ævret, fordi der absolutt ikke fantes noe «stoff» i denne mann, noe av interesse å skrive om? Ti man tør vel neppe tro at en journalist skulde ha sans for det åndens lys som gjennomstrålte den beskjedne håndverker og at hans mottagerapparat skulde kunne opfatte det som sendtes på denne bølgelengde!

Så lite vet vi mennesker om hverandre — og så lite har vi sans for den virkelige storhet!

«Josef autem vir ejus cum esset justus et nollet traducere» = men Josef, hennes mann, var rettfærdig og vilde ikke føre skam over henne. (Mat. 1, 19).

Dette at Josef var rettfærdig, er omtrent det eneste av evangeliene forteller oss om hans personlighet. Men — hvad slags rettfærdighet er det tale om? Efter den strenge rettfærdighet bød loven at Josef skulde overgi Maria til dommen efter at hun var blitt fruktsommelig og han visste at han ikke var far til barnet. Skinnenet var mot henne og mistanken om skyld og synd mot lovens ord hvilte på henne. Men det var ikke den slags hård, hjerteløs «rettfærdighet» som St. Josef hyldet, ti i kraft av sin åndelige utvikling, visste han jo om en rettfærdighet som står langt høyere enn alle skrevne, lovers bokstaver — han visste om den kjærlighet, hvis barmhjertighet rettfærdiggjør og ved sin hellige flammende varme rensar synd og dom ut i forståelsens, tilgivelsens og nådens ild. Men det er ikke å undres over at hans sinn dog var fylt av angst. Vel — selv om alle tenkte hun hadde vært utro, selv om kjensgjerningene talte sitt tydelige sprog, som noen vilde mene ikke var til å misforstå som fellende bevis i denne retning — St. Josef har sikkert kjent den hellige jomfru bedre og visst at henne kunde man stole på. Allikevel — han er jo et menneske han også, og hvad hadde hans tro og hans tillit til Maria å sette op mot det faktum at hun var fruktsommelig? Jo — han hadde en ting å sette inn mot angsten: sin ufattelige, men klare sjelsstorhet! Det er den som skriften kaller «rettfærdighet» — en evne som er vendt innad og ikke utad i sine krav. St. Josef forstod ikke det som skjedde om ham, men *han samtykket i ikke å forstå*. Han kunde ikke klarlegge det mysterium som utspilte sig i hans nærhet — han kunde ikke forstå det skjulte liv som gjemte sig i Maria, men han ante dets mystikk, dets guddom-

melige opprinnelse og vilde derfor ikke gjøre henne den urett å forlate henne, enn si dømme henne eller stemple henne med skam i verdens øine. Og da kom «Herrens engel» ham til hjelp med åndens klare erkjennelse av Marias oppgave i Guds frelsesplan — og dermed var han også klar over og rede til å ta sin oppgave op: å verne Maria ved å bekjenne henne som sin hustru.

Men — la oss ikke glemme Marias stilling under alt dette, ti større ydmyghet har vel ingen kvinne utvist. Tross sitt jublende magnificent, tross sitt viljesterke Fiat! — hvad har hun ikke menneskelig måttet lide ved å se den smerte som hun helt uforskyldt har tilføiet Josef. I tillit og respekt og i ren kjærlighet hadde de to møtt hverandre — og nu var hun skyld i at et overmenneskelig krav blev stillet til hans tro og tillit. Efter loven visste hun at han kunde forstøte henne — uten at hun kunde si et ord til sitt forsvar.

Ja, ikke ett eneste ord kunde hun si, ti det vilde være å røbe den grenseløse nåde Gud hadde vist imot henne og derved vilde hun synde mot den ydmykhetens ånd, som bød henne å tie hvor Gud alene hadde rett til å tale. Så oplever vi det stor-slåtte at Maria kan tie — og så taler Guds ånd selv hennes sak hos Josef. Våre tanker stanser ærbødig overfor den glede som har fylt disse to hellige, rene, tapre og tålmodige hjerter, da det barn som skal komme ikke mer er en trussel mot deres lykke og fred innad og utad, men forener dem i en ennu sterkere og renere kjærlighet, en helliget åndelig kjærlighet — kjærligheten i Gud. En kjærlighet så overmektig at den har løftet deres samliv langt op over det naturbundnes plan og har skjenket dem den fullkomne tilfredsstillelse i viljenes samklang, hjertenes harmoni, tankenes fellesmål. Den *fullkomne* kjærlighet har hersket i det hjem som gav Kristus barnekår på jorden — en kjærlighet, lutret fra fysiske krav, fordi den allerede levet i evighetens plan og var hevet over tidsbestemte fordringer.

Stille og taus går St. Josef sin skjulte gang gjennom den hellige skrift — men allikevel står hans bilde klart for oss. Men la det bli mer enn et bilde! St. Josef er vår Kirkes vernehelgen — men glemmer vi ikke ofte å anrope ham om hans mektige forbønn for den? La oss huske det når vi ber ham beskjærme våre hjem og våre familier — la oss huske da å be ham beskytte også vårt store felleshjem her på jorden. Kirken, vår hellige Kirke, trenger vår bønn og St. Josefs forbønn mer enn noengang i disse forferdelige tider — la oss ikke glemme dette!

Sancte Joseph
Ora pro nobis!

Når hs. høiærværdighet biskop dr. Mangers torsdag 5. mai i kretsen av sin slekt feirer sine foreldres gullbryllup i Stolzemburg, sender «St. Olav» biskopen og hele familien Mangers sine hjerteligste lykkønskninger til denne store høitidsdag!

RETT OG MAKT.

I urolige tider, hvor det ofte synes som selv de bærende prinsipper vakler og hvor selve begrepene forvirres under de personlige meningers skred fordi alle forlanger enepatent på sannheten, er det mer enn ellers nødvendig engang imellem å stoppe op og overveie enkelte ord og deres betydning, så iallfall de forblir urokkelig forankret i klar erkjennelse. Disse ord blir da stående som bølgebrytere, som selv den kraftigste orkan ikke kan få bukt med og som urokkelig danner et fast feste for de ofte så omtumlede meninger og opfatninger. Et slikt ord er således rett — det rette.

«Rett er rett —» ja, i alle civiliserte land har folkesproget dannet denne korte, smellende definisjon av rettsbegrepet — en absolutt definisjon, der som alt absolutt ikke behøver en masse ord for å uttrykkes. Det absolutte kan ikke forfalles og ikke forfuskes og kan aldri utlegges på mer enn en måte. Og det kan heller ikke rettsbegrepet i sig selv.

Ti rett er en sluttet enhet — en lov, en fordring som ingen kommer utenom, den mektige like så lite som den svake, den rike ikke mer enn den fattige. Retten er ikke oppfunnet på et eller annet tidspunkt i historien og er ikke skapt — den har bestått i all evighet og har gyldighet til alle tider og i alle zoner. Der gis ikke en rett for den sterkere og en for den svakere — der gis ikke en særlig rett for et særlig folk fremfor et mindre begunstiget. Der gis ingen tidsbestemt rett. Det som var rett i 1638 er også rett i 1938 — i årenes løp er der ikke oppfunnet noen ny målestokk for retten.

Rett er det alltid levende faste punkt i tilværelsen og blir aldri relativ. Aldri blir noe rett fordi det nytter et menneske eller et samfund. Rett er rett med samme matematiske sannhet som to og to er fire.

Ti Gud elsker retten.

Fordi den er en side av hans eget vesen. Og derfor vil den alltid seire til sist. Retten kan foraktes — den kan tredes under føtter — den kan tilsløres, men til sist vil den bryte maktfull frem.

Men retten forplikter.

Ethvert tenkende og følende menneske må ta stilling til den — enten for eller imot. Den er ikke til å komme forbi — hverken av feighet, makelighet, likegyldighet eller beregning — hvis man da ikke vil bli et fullstendig karakterløst individ. Den som ikke gleder sig når retten triumferer eller føler sig personlig forurettet når retten krenkes, kan ikke regnes som et moralsk menneske og vil alltid bøie av, når han stilles overfor et avgjørende valgt i livet. Han vil aldri kunne bestemme sig for et klart ja! eller nei! Og hans høieste form for klokskap vil bli å bringe sig selv i sikkerhet for enhver pris. Alt er ham likegyldig når bare det ikke krummes et hår på hans hode. Han har lett for ord og vanskelig for handling. Han kan utbasunere sin mening på gater og streder, men flykter feigt hvis det kreves at han med sin person skal stå inne for sine ord. Han hevder retten så langt som det ikke innebærer noen risiko for ham selv og den ikke krever noe offer av ham. Men i lengden går det ham aldri godt.

Så dypt er retten forankret i sitt eget vesen, så

bevisst overlegent alt som er bundet til tid, tilfældighet og sted at selv makten aldri kan drepe den eller beskjemme den. Rett er rett og blir rett om så millioner løper storm imot den. Vel kan disse millioner for en tid gjøre vold på den — men retten kan kun som det heter i «Maria Stuart», behandles nedrigt, men aldri fornædres.

Tunge tider er de tider hvor makt går for rett — men de kommende generasjoner vil alltid felle en hård dom over slike tider — og som en fugl Fønix vil retten alltid heve sig opover igjen. Tross glimrende ytre hendelser vil disse tider alltid dømmes som tomme, innholdsløse og ufruktbare og med liten velsignelse i sig.

Og dommen vil felles så meget hårdere som makt sedvanligvis benytter sig av umoralske midler til å sette sin vilje igjennem. Den arbeider med list og bakhold, med løgn og bakvaskelser, med fordreining og uærlighet, med løfter som er brutt i samme øieblikk de er gitt. Makt tenker kun på øieblikkets resultater og dømmer ut fra en snever ideolo-

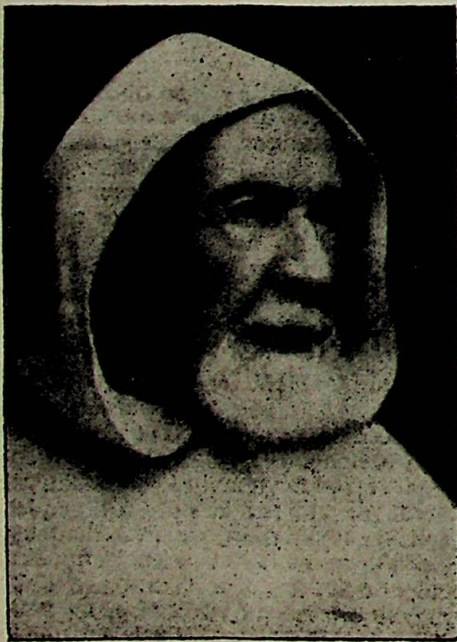
gi, som i grunnen slett ikke er noen ideologi, da den er bundet av det tids- og rumbegrensede. Den streber ikke opad, men holder sig til jorden og inngår kompromisser med alt det tilfeldige.

Makt tror ikke på noe høieste — dens endelige mål er neveretten, som settes inn overalt, hvor et resultat skal opnåes, som det siste og avgjørende argument. Makten er sin egen avgud og tilber og dyrker kun sig selv, idet den ikke anerkjenner noen guddom hverken ved siden av sig selv eller over sig. Men makten faller sammen og blir svak og rådløs når den møter overmakt — den bukker da hjelpeløs under fordi den hverken kan eller tør påberope sig noen rett.

*

I Russland holder de nu på å likvidere makt med makt — den relativerte rett drukner i blod. Makt triumferer over makt og opeter og tilintetgjør sine egne barn. Feighet og karaktersvakhet er i dens følge — mens rett skjenger sine tjenere selv-tillit og uforferdethet.

Pater Albert Lagrange. O. P.

Pater Albert Lagrange, O. P.

Den 10. mars 1938 drog pater Albert Lagrange, O. P., sitt siste sukk og ombyttet da det jordiske Jerusalem med det himmelske — en sammenligning det faller nær å bruke for hans vedkommende, da hans navn og hans virke uløselig er knyttet til Palestinas hovedstad, som han første gang betrådte 10. mars 1890 og alltid senere hadde som

sitt egentlige hjemsted. Utallige var de vanskeligheter som han der hadde å kjempe med på praktisk talt alle områder — vanskeligheter som han kun overvant i kraft av en usedvanlig åndsstyrke og personlig uforferdethet og en mønstergyldig utdannelse, som tillot alle hans rike evner den frieste utvikling samtidig med at den opøvet ham i den strengeste selvkontroll. Allerede som ganske ung begynte denne utvikling, som trenet hans personlighet op til å kunne yde det mest fremragende både som skribent og ordensmann, og da hans vilje hadde inngått den lykkeligste for- ening med hans evne og begge var stillet helt i Kirkenes tjeneste er det intet under at budskapet om pater Lagranges' død blev mottatt med sorg og følt som et smertelig tap i hele den katolske verden.

*

Som medlem av en embedsmannsslekt var Albert Lagrange igrunnen designert til å skulle studere jus, hvilket studium han også påbegynte i Paris hvor særlig romerretten interesserte ham. 6. juli 1878 tok han også doktorgraden i jus i Paris og hans unge medstudierende valgte ham på grunn av hans fremragende juridiske kvalifikasjoner som leder for deres forberedende øvelser i procedyre. Imidlertid førte hans interesse for romerretten ham til studiet av den klassiske litteratur og hans utpregede sprogtalet lettet ham tilegnelsen av denne i originalsprogene latin og gresk — samtidig lærte han sig perfekt engelsk og tysk, hvilket skulde komme vel med senere. Men snart blev det de greske filosofer som optok ham mest, og han fornektet aldri senere sin kjærlighet til antikkens

verden: Cicero fulgte ham til Libanon og Homer og Platon leste han under Judeas oliventrær. Han ønsket intet høiere enn å kunne gi ungdommen noen gnister fra disse ildsjeler, og like til det siste var det en av hans kjæreste beskjeftigelser å undervise i «de døde sprog»s grammatikk.

*

Han fødtes 7. mars 1855 i en dypt religiøs familie og fikk i dåpen navnene Albert Marie Henry. Fra fødebyen Bourg-en-Boesse bragte hans fromme mor ham tre år gammel til den nærliggende landsby d'Ars for at han skulde bli velsignet av stedets hellige sogneprest — en velsignelse som kom til å bære rike frukter gjennom et langt og virksomt liv. Allerede tidlig følte barnet kall til dominikanerordenen, men på farens råd lyttet han ikke til det — selv da det gjentok sig da han var 17 år gammel — men fullendte sine juridiske studier samtidig med at han underbygget sitt oprinnelig noe vaklende helbred. Men i november 1879 blev dog kallet for sterkt, og med foreldrenes absolutte billigelse inntråtte han da i dominikanernes noviciat i provinsen Toulouse i det gamle kloster, bygget i slutten av det 13. århundre i skyggen av basilikaen Sainte Madeleine i Var. Det blev den ærverdige fader Cœrmier, siden død i hellighetens ry, som iklædde ham og gav ham navnet broder Marie-Joseph og stillet ham under den hellige families beskyttelse. Dette middelalderske kloster hadde en duft over sig av historisk ære og hellighets glorie — ikke minst ved de minner som det innebar om pater Lacordaire, som hadde restaurert klostret og gjenoplivet dets dominikanske tradisjoner, hvilket ikke kunde undlate å sette dype spor i den unge novices sjel.

Men neppe var hans noviciat til ende — etter å ha preget hans sjel med en sterk og dog blid fromhet — før broder Marie-Joseph måtte emigrere med hele kommunitetet til Salamanca i Spania, fordrevet ved de franske laicistiske dekreter. Han kunde dog senere ved forsynets ledelse vende tilbake til det sted hvor han i sin ungdom hadde mottatt de avgjørende religiøse inntrykk, idet han fikk tilbringe de siste tre år av sitt virksomme liv i samme kloster.

I seks år var det nu hans hovedoppgave å forelese i teologi og preke. Samtidig blev han ekspert i metafysiske problemer, og hans kjennskap til St. Thomas' «Summa» imponerte selv i Rom, da han i 1894 opholdt sig i denne by for å underkaste sig eksamen ad gradus — for resten også i 1901 da han sammesteds fikk den teologiske doktorgrad. Hans motstandere yndet forøvrig å fremstille ham som meget uvitende i teologi, hvilken beskyldning han i 1913 slog overlegent til jorden, da han publicerte «La Vie de saint Justin», som åpenbarte så omfattende teologiske og filosofiske kunnskaper, at alle måtte bøie sig for dem. Forøvrig har ingen som har lest hans kommentarer til Johannesevangeliet og Romerbrevet noen gang tvilt på dette.

Om pater Lagranges forkynnelse kan det sies at den hverken var banal eller søkt. Han had-

de en egen interessant måte å meddele sin erkjennelse på, og denne spente over store områder og aktuelle problemer. Han kunde både gripe og overbevise og spillet på alle følelsers og tankenes strenger — og han kunde sette sig inn i alle menneskers sjeleliv, enten det beveget sig ad de mest primitive veier eller vandret på intellektualismens og det spirituelles høie tinder. Som skriftefar var han meget søkt og han undslog sig aldri for å være ekstraordinarius ved de religiøse ordenssamfund, selv om hans tid kunde være nokså optatt av lærde problemer som var forelagt ham til avgjørelse.

*

Hans største innsats er imidlertid på bibelstudiets område. Han innså at den om sig gripende vantro for en stor del skyldtes det tilsynelatende motsetningsforhold mellom historiske og videnskapelige kjensgjerninger og de bibelske beretninger. Man måtte derfor ikke overlate motstanderne fordelene ved alltid å være den angripende part og selv bare holde sig til forsvaret — i lengden vilde dette skape for megen uro i svake sjeler når de så at Kirken innskrenket sig til å avbøte eller bare tåle de slag den fikk. Man måtte gå positivt til verks efter en metode som gav de katolske sannhetssøkere anledning til — med troen i behold — å efterforske og fremstille de objektive kjensgjerninger. Allerede under sine studier i Salamanca gav han sig efter sin forståelsesfulle prior pater Galleis råd til å lære hebraisk for å kunne studere det gamle testamente på originalsproget for på denne måte å skaffe sig førstehåndskjennskap til dets innhold — og han utbygget ytterligere sin kompetanse ved et studieopphold i Wien, hvor han fulgte de berømte professorer Wahrmunds, D. M. Müllers og Eutings forelesninger i orientalske sprog. Men under opholdet der fikk hans eksegetiske forberedelser en overraskende avbrytelse, idet provinsialen over Toulouse, pater Colchen, meddelte ham at han var utsett til å lede ordenens nye grunnleggelse i Jerusalem, hvortil det var meningen å knytte en bibelskole. Det var en utsatt post han blev betrodd: vel lå den på linje med hans egne planer og tanker, men han følte sig på langt nær ferdig utdannet ennu til opgaven og dessuten manglet han jo i dette nye ordenshus alle hjelpemidler: lokale til undervisningen, bøker og kildekrifter, lærere, de materielle ressurser og endelig et fast opstukket program med en klar arbeidslinje. Men lydigheten bragte ham allikevel til det hellige land og kontakten var straks sluttet. Det forekom ham nemlig hevet over all tvil at intet steds hadde de bibelske studier så god grobunn som i bibelens eget land, og hans initiativrike ånd fant straks utvei til å kunne skape resultater selv om tilsynelatende alle menneskelige hjelpemidler manglet. Som han selv sa til en fortrolig: Alle vanskeligheter tjente kun til å skjærpe hans vilje til å overvinne dem.

Som allerede sagt kom han den 10. mars 1890 til Jerusalem og åpnet sin skole den 15. september samme år på Albert den stores festdag. Hans beste støtte og fortrolige var pater Séjourné fra ordens-

provinsen Paris. Det var pave Leo XIII selv som under en audiens hadde opstukket arbeidets art — men det var under meget beskjedne former det blev satt igang. Den høitidelige innvielse av skolen fant sted i et lokale som hittil hadde vært slaktehus, og man hadde ikke kunnet få ifjernet de store ringer i muren som oksene hadde stått bundet til!

Men saken måtte ha sin gang når man nu først hadde innladt sig på den — og i januar 1892 var man kommet så langt at man kunde utsende det første nummer av «Revue Biblique» som utkom som et tidsskrift i katolsk ånd og på strengt videnskapelig basis. Père Lagrange var selvfølgelig dets redaktør og hans omfattende viden og utrettelige energi bar hele bladet til han hadde fått samlet om sig en liten stab av medarbeidere og hadde fått oparbeidet sympati og forståelse for meningen med hele publikasjonen. I sig selv er dette tiltak et av de ærefulleste blad i dominikanerordenens hederkronede historie og det blir ikke mindre beundringsverdig når man leser pater Lagranges egen beskrivelse av dets begynnelse i hans bok «Saint Etienne et son sanctuaire à Jérusalem». På tross av alle materielle vanskeligheter utforsket man Palestina på kryss og tvers med bibelen i hånden. Veiene var elendige på denne tid og ørkenene på lange strekninger praktisk talt ufarbare — allikevel gikk man på jakt etter inskripsjoner i hittil uopdagede ruiner, man besteg Sinai på kamelryggen, man ferdedes overalt hvor bibelens jøder hadde satt sine føtter, idet man søkte efter deres spor. Gang på gang suste beduinenes kuler om de modige dominikaneres ører, men forsynet holdt sin hånd over dem.

Og i selve ordenshuset i Jerusalem blomstret efterhvert et helt kollegium frem. Mange unge nidkjære videnskapsmenn sluttet sig til det. Foruten sine eksegetiske forelesninger underviste pater Lagrange også i assyrisk, egyptisk og koptisk — berømte blev også hans studiecirkler over kirkehistorien. Det meste av arbeidet blev gjort tidlig om morgenen efter messen og officiet — «bevar eders morgenstunder!» pleide han å si til sine elever, idet han advarte dem mot å arbeide om natten. Og nu fulgte det ene store lærde arbeid efter det annet fra hans og hans skoles hånd. I 1903 utsendtes «Methode historique» som redegjorde for arbeidslinjen i Revue Biblique og som kardinal Bourne fant så betydningsfull at han lot den oversette til engelsk. Samme år innledet «Livre des Juges» en serie kommentarer til det gamle testamente og «Etudes sur les religions sémitiques» klarla det som er verdifullt i den sammenlignende religionsvidenskap. «Le Messianisme chez les Juifs» (1909) og «Le Judaisme avant Jésus-Christ» (1931) kastet lys over forskjellen mellom den jødiske opfatning og det nye testaments doktriner, som også blev belyst gjennom kommentarer til evangeliene og galater og romerbrevet, som alle utkom i 1909. I 1926 kom en kritisk tekststudie under navn av «Synop-

sis Evangelica Græce» og i 1928 utsendte pater Lagrange endelig sin «L' Evangile de Jésus-Christ», en gjenfremstilling av Kristi liv hvor, som det er blitt sagt, den strengeste videnskapelighet har inngått en lykkelig forening med den dypeste fromhet. Dette verk er blitt betegnet som lægemidlet for modernismens gift.

Det sier sig selv at en så glimrende ånd — så sikker i sin viden og så dyp i sin tenkning samtidig med å ha bevart en enkel og opriktig fromhet — måtte få mange misundere, som søkte å skade ham ved å nedsette ham i menneskers øine. Han var lenge gjenstand for en systematisk nedvurdering — men samtidig kunde han glede sig ved et lojalt og urokkelig vennskap med noen av samtidens største begavelser. Taleværelset i Saint Etienne har mottatt besøk av videnskapsmenn og religiøstinteresserte kunstnere fra hele verden — kong Albert og dronning Elisabeth av Belgien besøkte Jerusalem under hans og hans disiplers veiledning. Også blandt jødene og araberne nød han alminnelig aktelse, og det var ikke sjelden at han blev valgt til meglingsmann i lokale stridigheter. Hans videnskapelige fortjener ble hedret med en rekke utenlandske ordener — æreslegionen blev ham tildelt likesom han var korresponderende medlem av flere videnskapsakademier.

Like til det siste var pater Lagrange i arbeid skjønt han av helbredshensyn måtte forlate Jerusalem. Det ene videnskapelige verk efter det annet utgikk fra hans hånd og han holdt han i 1937 konferanser i Montevideo, Ginevra, Louse og Lyon. Disse konferanser ble hans siste forelesninger. Han døde den 4. mars og hans siste forelesning ble holdt den 5. mars og hans siste verk ble utgitt den 10. mars døde han stille og rolig.

Men det verk han har skapt lever efter ham, og det eksempel han har gitt, vil ikke lett bli glemt. Hans ordensbrødre — og særlig hans nærmeste arbeidsfeller i Jerusalem — har mottatt mange beviser på dette, og de fører nu bibelskolen og den litterære avdeling videre i den ånd, som var hans: den ubestikkelige videnskapelige sannhetssøken og den dype personlige fromhet.

Bibelen i alle katolske hjem.

H. J. I.	kr. 50,—
Johannes C.	» 50,—
Tidligere innkommet	» 2738,10

Ialt kr 2388.10

„LUXEMBURGER WORT“ jubilerer.

«Luxemburger Wort» har nylig feiret sin 90 års dag — en dag som også «St. Olav» tar hjertelig del i da «Luxemburger Wort» på en måte er vår «store bror» — vi har jo felles ophav, idet det er biskop Fallize som har grunnlagt oss begge. Og «Lux. W.» har vært oss en god store-bror: meget og godt stoff har vi i tidens løp hentet hos denne vår utmerkede kollega som redigeres i god katolsk ånd av mgr. Origer og hvis artikler derfor alltid bærer sannhetens og vederheftighetens preg. Særlig utmerker bladets ledere sig ved en objektiv og klok vurdering av tidens foreteelser. Best har det vel forøvrig karakterisert sig selv i noen linjer, det fornylig bragte i anledning av en intern affære og som vi gjengir her fordi de er som et koncentrat av den katolske presses oppgave:

«Vi føler oss rettfærdiggjorte og forpliktet av vårt katolske ideal, vår kristne overbevisning, de pavelige rundskrivelsers direktiver, så vi hevder våre synspunkter overfor alle nye systemer hvad enten de betegner sig som totalitære, kommunister eller folkefront».

Måtte bladet fremdeles kunne bevare og forsvare disse idealer til gagn for kristendommen og for sjelenes vel i sitt eget land — derved styrkes kristendommen og sjelene overalt hvor den katolske Kirke har reist sine hellige tabernakler.

Ad multos annos —!

Landsmøtet i Oslo.

Hvem kan huse utenbys delegerte?

Som bekjent skal St. Olavs Forbund i år holde sitt landsmøte i Oslo igjen. Det er første gang på fem år. I 1934 var det i Bergen og i 1935 i Trondheim, hvor det blev besluttet at landsmøtet bare skulde holdes hvert tredje år. Det er derfor å vente og å håpe på stor deltagelse, når landsmøtet trer sammen i Oslo i Pinsen. På gr. a. «Vi kan»-utstillingen regner man med at det vil bli opsatt billigtog fra forskjellige deler av landet, så det skulde kunne bli en stor tilstrømning ikke bare av delegerte fra de forskjellige lokalforeninger, men også av andre tros-

feller, så dette landsmøte kunde bli noe av et katolsk stevne. Av programmet kan nevnes pontifikalmessen i St. Olavs kirke Pinedag, hvorefter Hs. Høiærverdighet Biskop Mangers vil meddele Fermingens Sakrament — selve landsmøtets hovedforhandling like etter pontifikalmessen — og en stor mottagelse Oslo-menighetenes lokalforeninger vil arrangere for de tilreisende. Dessuten blir det 2. Pinedag en middag på Ekebergrestauranten for de delegerte.

Men det eneste virkelige problem som nu melder sig det er: hvorledes skal man kunne skaffe plass til de delegerte og øvrige tilreisende? Mange av dem kommer langveisfra, så reiseutgiftene blir store. Spørsmålet om deltagelse blir derfor for mange avhengig av om de kan få billig løsj. Og med det kjennskap vi har til Oslos katolikker, så tror vi at det denne gang skulde bli særdeles billig! Men det gjelder om å få dette organisert, derfor ber vi dem som er i stand til å ta en eller flere i kost og løsj fra Pinseaften til 2. eller 3. Pinedag — snarest å gi beskjed derom — helst skriftlig — enten til mgr. Irgens, Akersveien 5 (tlf. 14 161), eller til sekretær H. Barra, Dronningens gt. 21, (tlf. 24 426).

Fru Elise Einarsen

in memoriam.

Drammens menighet har lidt et smertefullt tap ved fru Elise Einarsens bortgang. Ved hennes død blev en ualmindelig sympatisk livsskjebne avsluttet. Hun var datter av Gustav Adolf Thielemann, stamfaren for den gren av den gamle tallrike, katolske Thielemannsslekt, som vokste op på norsk jord.

Hun var gift med disponent E. Einarsen, men mistet sin mann i en meget ung alder. I de 35 år hun stod alene, har hun vært en opofrende og strevsommor for sine tre døtre. Stille og rolig som hun gikk gjennom livet, vandret hun også inn i døden, styrket med Kirkens nådemidler.

Under meget stor deltagelse fant begravelsen sted torsdag 21. april. Den høitidelige requiemmesse blev celebrert av sogneprest Laudy, assistert av patrene de Paepe og Boers, mens pater Vanneufville assisterte på sangkoret.

Det evige lys lyse for hennes sjel, som anbefales til alle troendes forbønner.

Fred over hennes minne!

Ord!

Hold tungen i tømme, —
la talen ei strømme
for fritt fra din munn.
Ti før du vet ord av
du hører et kor av
ekkoer lyde i neste sekund.
Vær alltid på vakt,
et ord som er sagt
har ulykker nok over mennesker bragt.

For ord er en ild,
kan tende en brann,
som selv om du vil
ei slukke du kan.

Ordene tomme, —
hvor kan de flomme
endog ut fra den skjønneste munn.
Hvor de kan dåre,
hvor de kan såre
en dypt i ens innerste hjertebunn!
Vær derfor på vakt,
for ord som er sagt
kan aldri tilbake til tungen bli bragt!

For ord er en ild,
kan tende en brann,
som selv om du vil
ei slukke du kan.

Cecilie Dahl,
(i «T. T.»)

Herhjemme.

Oslo. — Palmesøndag avholdt St. Halvardslaget familieaften i sitt foreningslokale. Aftenens foredragsholder, pater Rommelse, holdt et interessant og vektig foredrag om Turins hellige likklæde. Pateren fortalte om de historiske data, og hvordan vitenskapen ved hjelp av den moderne fotografi har kunnet konstatere det positive Kristusbilledet på likklædet i Turin. Foredraget blev fulgt med stor oppmerksomhet, emnet passet jo utmerket for den stille uke. Formannen hadde nok alle med sig da han takket pateren for det gode foredrag. Etterpå var det hyggelig samvær med skjønn sang av frk. R. Hellum ypperlig akkompagnert av frk. Kjelstrup. En meget hyggelig aften.

A. O.

Tromsø. — Ifjor hadde vi den opplevelse her i Tromsø å høre Lidelseshistorien, etter evang. Johannes, utsatt for kor og solister. Opptretet av det gode resultat og den interesse ret vakte, optok P. Kunz også i år arbeidet med det ikke helt enkle verk. Med Søster Wanda ved orglet har koret øvet i hele fastetiden — i år også betydelig forsterket med velvillig assistanse utenfra. Arbeidet gikk med liv og lyst, og etter et par «generalprøver» blev verket fremført Palmesøndag under høimessen og Skjærtorsdag ved andakten om aftenen. Solister var, som ifjor: Evangelist: Hr. Korn. Johnsen, Jesus — Hr. Sverre Berg-Jensen, Pilatus — P. Kunz, mindre solopartier: Petrus, en kvinne og en tjener, utførtes av hr. og fru Bjerring og hr. Thorleif Westbøe Jensen. Det er klart at fremførelsen først og fremst skal tjene til andakt, og det var andakt i kirken under sangen, men den holder også andre mål. Solistene utførte alle sine ting bra, best ved andakten Skjærtorsdag. Koret var vel det svakeste punkt, med mere øvelse vilde det sikkert blitt mere fulltonende og renere i intonasjonen. Søster Wanda behandler orglet presist og nensomt, ved en anledning som denne muligens for varsomt. Kirken er kanskje det beste lokale i Tromsø m. h. t. akustikken, hvad særlig solistene ofte har fremholdt.

Det var fullt inntil trengsel både ved messen og ved andakten. Det er å håpe at denne pasjonsfremførelse blir tradisjon i Vår Frue kirke i Tromsø. — Etter høimessen var det kaffe for kor og solister og andre i Foreningslokalet, hvor hs. Høiærverdighet Prefekten takket alle, særlig solistene og de øvrige ikke-katolikker som så beredvilig hadde villet ofre tid og arbeide for sangen. «Jeg er ikke fagmann», sa mgr. Starke, «men så meget kan jeg si, at det klang vakkert, det var en nydelse å høre på!» — Og da forlanger vi ikke mere! — Med hilsen til alle menigheter rundt land og strand fra Tromsø!

K. Krane.

— og derute.

Nu er også alle geistlige spioner. I en tale forleden ved en mottagelse Stalin holdt for en del av de mest betrodde folkekommissærer, uttalte han at alle kirkesamfund er å betrakte som den kommunistiske stats fiender. Alle regjeringstro individer skal arbeide på tiltetgjørelsen av dem og alle deres prester. Alle prester står som spioner på like fot med trozskistene og er alle forrædere. Som et supplement til dette tjener meddelelsen om at fem av gruppelederne innenfor «de kjempende gudløses forbund» er blitt dømt til døden og skutt, idet de var anklaget for å ha pleiet hemmelig vennskapelig forbindelse med «religiøse elementer» og derved blitt spioner for utenlandske statsfiendtlige makter. Ennvidere er alle barnehjem nu satt under gudløs ledelse og barn over 6 år utdannes nu med særlig henblikk på å bli flinke ateistiske agitatorer.

De falnes klokke. I Etschtal i Sydtyrol ligger Rovereto, en liten malerisk by med et gammelt veneziansk kastell. Der kom det under verdenskrigen til mange sammenstøt mellom de østerriksk-ungarske og italienske tropper, og den italienske befestning på det nærliggende Monte Pasubino blev den 13. mars 1918 sprengt i luften med den største mine, som blev lagt under hele krigen — 55 000 kg. dynamitt medgikk til dette. — Da krigen var forbi stod kun den gamle bydel igjen av hele Rovereto. Da begynte en ung feltprest en innsamling til en klokke i Rovereto, som hver kveld skulde ringe til ære for alle nasjoners døde. Fra alle land kom det bidrag og klokken blev den største i Italia, støpt av bronse fra kanonene. På sine sider bærer den relieffer, symboliserende krigens ofre, og over dem som symbol for den hele lidende menneskehet «Ecce homo»s ansikt. «De falnes æresklokke» heter den, og ringer nu hver kveld fra den gamle borg fem minutter for alle krigens døde. Dens stemme er så veldig at den høres over 60 km. bort, men dens tone er ikke syngende som andre klokkers. Denne klokke setter kraftig inn og hører plutselig op — den hamrer sig inn i menneskehetens samvittighet. På noen dager tar den, efter å ha ringt sine fem minutter en pause på ti minutter og lyder så igjen for de falne fra enkelte nasjoner: 9. mai for tyrkerne — 22. mars for russerne — 9. april for portugiserne — 30. mai for amerikanene — 15. juni for tsjekkosllovakene — 27. juni for montenegrinerne — 22. august for tyskerne — 30. august for østerrikerne og ungarene — 11. september for franskmennene — 22. oktober for belgierne — 29. oktober for englenderne — 4. november for italienerne — 7. november for japanerne — 27. november for bulgarerne — 1. des. for rumenerne. Klokkens enkle stemme er et levende minnesmerke.

Redaktør: Mgr. Irgens.

K. Grønli's Bok- & Akcidenstrykkeri,
(Inneh. Alf & Johs. Grønli).